

Gemeenteraad Medemblik

Dick Ketlaan 27

1687 CD Wognum

Datum 4 juli 2019

Onderwerp Essentaksterfte

Behandeld door J. B. Pater

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Bijlagen

Kaarten en foto's

Geachte Gemeenteraad,

De es, een voor het Nederlandse landschap belangrijke boom gaat op grote schaal dood als gevolg van de agressieve schimmelziekte 'essentaksterfte'. De es is een boomsoort die door heel Nederland voorkomt en herstelt niet van deze ziekte, die in een steeds hoger tempo toeslaat. Ook in de natuurgebieden van Staatsbosbeheer in de gemeente Medemblik zijn de essenbossen aangetast. De aantasting wordt steeds duidelijker zichtbaar. Met deze brief wil ik u graag informeren over de aanpak van Staatsbosbeheer en de daarmee samenhangende werkzaamheden die in uw gemeente gaan plaatsvinden.

De zieke essen kunnen gemakkelijk omvallen en vormen een gevaar voor de bezoekers van onze natuurgebieden. Daarom is Staatsbosbeheer genoodzaakt actie te ondernemen en verwijdt in de periode van eind juli tot begin september de zieke essen op een aantal plaatsen. In totaal wordt bijna 7,5 ha essenbos in De Weelen, De Groote Vliet en Het Bosje van Abbekerk bij de grasdrogerij omgezaagd. De planning per gebied is:

- De Groote Vliet: week 31, 32, 33
- De Weelen: week 34, 35
- Bosje van Abbekerk: week 36

Het omzagen en afvoeren van de zieke essen voert een bosbouwaannemer uit met inzet van grote machines. Hierbij wordt gewerkt volgens de gedragscode bosbeheer waarbij goed gekeken wordt naar bijzondere natuurwaarden. Om de werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren sluit Staatsbosbeheer enkele fiets- en wandelpaden tijdelijk af. Met bebording worden de omleidingsroutes aangegeven. Naar verwachting gaan de afsluitingen enkele weken duren.

Dankzij Natural Capital Partners en hun klant Microsoft is er een financiële bijdrage gekomen, waardoor Staatsbosbeheer op de locaties waar de essen zijn geveld snel nieuwe bomen en struiken kan planten. De plantwerkzaamheden vinden voorsnog plaats in de periode december 2019 - maart 2020. Voor een groot deel in de rest van Nederland is herplant gefinancierd door Shell. Staatsbosbeheer gaat meer dan 20 boom- en struiksoorten planten, zoals beuk, eik, berk, linde en meidoorn. Maar ook minder bekende soorten als kardinaalsmuts en elsbes. Deze brede samenstelling van verschillende soorten bomen en struiken staat garant voor een gevarieerd en klimaatbestendig bos.

Landelijk heeft Staatsbosbeheer 4600 ha essenbossen. Hiervan is inmiddels 85-90% matig tot zwaar aangetast. Zoals het er nu naar uitziet overleeft maar een heel klein percentage (2-5%) van de essen het. Vanwege de grote omvang van het probleem heeft Staatsbosbeheer een speciale “taskforce Essentaksterfte” opgericht voor een gecoördineerde en planmatige aanpak van getroffen essenbossen en -beplantingen. De omvang van het probleem stelt ons namelijk voor enorme uitdagingen.

Deze planmatige aanpak houdt voor de 7,5 ha essenbos in de gemeente Medemblik in dat vaksgewijs alle bomen omgezaagd gaan worden. Dit betreft ook de essen die op het oog nog maar licht zijn aangetast en het kleine percentage andere boomsoorten die er tussen staan. Een meer gefaseerde aanpak, is gezien de beschikbare capaciteit bij de bosbouwaannemers niet mogelijk. In een paar essenbossen, o.a. in de Groote Vliet, staan een klein percentage andere boomsoorten. Ook die worden omgezaagd, omdat uit ervaringen elders is gebleken dat deze bomen, nadat ze vrij op de wind zijn komen te staan, gemakkelijk omwaaien en dan de nieuw aangeplante bomen bij het omvallen beschadigen.

Volgens de laatste inzichten van de Universiteit van Wageningen, die onderzoek doet naar essentaksterfte, is slecht 1-2% van de essen sterk vermindert vatbaar voor de ziekte. Daarmee dreigt er een waardevolle inheemse boomsoort uit het Nederlandse landschap en uit de bossen te verdwijnen. We zijn als Staatsbosbeheer heel zuinig op de resterende, nog gezonde bomen. Samen met wetenschap en kwekers onderzoeken we of hiermee resistente essen gekweekt kunnen worden om de es voor mens en natuur in Nederland duurzaam te behouden. Op de korte termijn is dat echter geen oplossing voor de essentaksterfte.

Als u nog vragen heeft dan kunt u contact opnemen met boswachter Jeroen Pater, coördinator essentaksterfte voor de provincie Noord-Holland. Hij is te bereiken op telefoonnummer 06-20225287 of per e-mail via j.pater@staatsbosbeheer.nl. Indien er bij de raadsleden behoefte is aan een excursie met meer uitleg, dan zijn wij graag bereid om dat te doen.
Kijk voor meer informatie over essentaksterfte ook op: www.staatsbosbeheer.nl/essentaksterfte.

Met vriendelijke groet,
Namens Riena Tienkamp, provinciehoofd Noord-Holland

Jessica Sluis, teamleider
i/o